

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

اصول الفقه (اجتماع امر و نهی)

تفاوت تعارض، تراحم و اجتماع امر و نهی ۲

جلسه ۲۴۶

استاد نجار زاده

تفاوت تعارض، تراحم و اجتماع امر و نهی

عموم و خصوص من وجه بین متعلق امر و نهی، تنها در جایی فرض می‌شود که عنوان مأموریه و منهی‌عنه در يك فعل با هم اجتماع کنند؛ اعمّ از آنکه این دو عنوان نسبت به فعل، از قبیل عنوان و معنون بوده یا از باب کلی و فرد باشند؛ مانند مثال غصب و صلوة.

البته عنوان ملحوظ در متعلق خطاب از جهت عمومی که دارد به دو نحو می‌باشد:

الف: عموم استغراقی:

عنوان در خطاب به نحوی ملحوظ باشد که در مصادیق و افرادش فانی بوده به طوری که تمام آنها را

با ممیزات شخصیّه و کثرات فردیّه‌ای که دارند شامل می‌شود؛ لاجرم با داشتن چنین شمول و عمومی، مجمع‌العنوانین و موضع اجتماع را نیز در برمی‌گیرد؛ اگرچه موضع التقاء به ملاحظه عنوان دیگر، محکوم به حکمی است غیر از حکم مذکور؛ بنابراین عنوان مزبور، از عناوینی شمرده می‌شود که متعرض حکم خصوص موضع اجتماع می‌باشد؛ اگرچه این تعرض به خاطر آن باشد که موضع اجتماع، متوقع الحدوث بوده به نحوی که واجد چنین شأنی باشد که متکلم در خطابش بر آن تنبیه نماید؛ از این رو اخذ عنوان در خطاب بر وجهی است که شامل جمیع افراد شده و تمام آنها را با کثرات و ممیزات شخصیّه‌ای که دارند شامل می‌گردد.

نکته:

اگر عموم استغراقی باشد در نتیجه به دلالت التزامی هر حکمی که با حکم افراد، منافات داشته باشد نفی می‌نماید.